

Розвиток продуктивних сил і регіональна економіка

УДК: 338.43

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.16746954>

Залучення публічно-приватного партнерства до розвитку ланцюгів створення доданої вартості в галузі тваринництва та її переробки

Глушков Олег Анатолійович

кандидат технічних наук, доцент,

директор Відокремленого структурного підрозділу «Фаховий коледж нафтогазових технологій, інженерії та інфраструктури сервісу

Одеського національного технологічного університету»,

вулиця Канатна, 112, Одеса, Одеська область, 65039, Україна,

<https://orcid.org/0009-0006-5954-5541>

Прийнято: 05.06.2025 | Опубліковано: 17.06.2025

***Анотація.** Статтю присвячено вивченню аспектів стимулювання розвитку ланцюгів створення доданої вартості галузі тваринництва та її переробки за рахунок залучення публічно-приватного партнерства. Актуальність дослідження зумовлена нагальною потребою у формуванні нових моделей співпраці між державою та приватним сектором, здатних забезпечити сталий розвиток галузі тваринництва, нарощення обсягів продукції з високим рівнем переробки, розвиток інфраструктури, підвищення рівня зайнятості в сільській місцевості та інтеграцію українського агросектору у глобальні ринки. Дослідження має на меті обґрунтувати*

ЗДОБУТКИ ЕКОНОМІКИ: ПЕРСПЕКТИВИ ТА ІННОВАЦІЇ

теоретико-методичні засади залучення публічно-приватного партнерства до розвитку ланцюгів створення доданої вартості в галузі тваринництва та її переробки в Україні та окреслити стратегічні орієнтири формування ефективної моделі співпраці державного та приватного секторів в умовах аграрної модернізації та євроінтеграції.

В дослідженні представлено комплексну аналітичну оцінку ролі ППП у модернізації аграрного сектору, зокрема у формуванні ефективних виробничо-переробних кластерів, розвитку логістичної інфраструктури та забезпеченні високої конкурентоспроможності агропродовольчої продукції. Обґрунтовано, що ППП є ефективним механізмом мобілізації інвестиційних ресурсів, мінімізації ризиків та досягнення синергії між стратегічними завданнями держави та інтересами бізнесу. Проаналізовано сутність ППП з урахуванням міжнародного досвіду, зокрема європейського та світового підходів до реалізації спільних ініціатив у сфері інфраструктури, переробки та експорту продукції тваринного походження. Виявлено, що використання ППП у тваринництві дозволяє стимулювати виробництво продукції з високою доданою вартістю, сприяти формуванню коротких та довгих ланцюгів її реалізації, а також забезпечувати прозорість, простежуваність і стандартизацію аграрної продукції.

Ключові слова: *публічно-приватне партнерство, тваринництво, додана вартість, ланцюги створення доданої вартості, аграрний сектор, сталий розвиток.*

Involvement of public-private partnership in the development of value-added chains in the livestock sector and its processing

Glushkov Oleg

PhD in Technical Sciences, Associate Professor

Professional College of Oil and Gas Technologies, Engineering and Service Infrastructure of Odesa National University of Technology",

112 Kanatna Street, Odesa, Odesa Oblast, 65039, Ukraine,

<https://orcid.org/0009-0006-5954-5541>

Abstract. *The article explores the aspects of stimulating the development of value-added chains in the livestock sector and their processing through the involvement of public-private partnerships. The relevance of the research is driven by the urgent need to establish new models of cooperation between the state and the private sector, capable of ensuring the sustainable development of the livestock industry, increasing the output of highly processed products, expanding infrastructure, raising employment levels in rural areas, and integrating Ukraine's agricultural sector into global markets. The study aims to substantiate the theoretical and methodological foundations for involving PPP in the development of value-added chains in the livestock sector and its processing in Ukraine, as well as to define strategic guidelines for forming an effective model of public-private cooperation in the context of agrarian modernization and European integration.*

The study presents a comprehensive analytical assessment of the role of PPP in modernizing the agricultural sector, particularly in forming effective production-processing clusters, developing logistical infrastructure, and ensuring high competitiveness of agri-food products. It is substantiated that PPP is an effective mechanism for mobilizing investment resources, minimizing risks, and achieving synergy between the strategic goals of the state and the interests of business. The

essence of PPP is analyzed considering international experience, mainly European and global approaches to implementing joint initiatives in infrastructure, processing, and the export of animal products. The application of PPP in livestock farming has been identified as a means to stimulate the production of high-value-added products, promote the formation of both short and extended supply chains, and ensure the transparency, traceability, and standardization of agricultural products.

The study of public-private sector interaction allowed for the identification of key directions for institutional modernization required for the large-scale implementation of PPP in agricultural production: improvement of the legislative framework, development of project financing, formation of specialized agencies, and enhancement of the competencies of partnership participants. The advantages of PPP in the livestock sector for the state, business, and the national economy are systematized. The strategic focus of partnership on value creation, innovation, and social responsibility forms the basis for the long-term modernization of Ukrainian livestock production and the effective transformation of the agricultural value chain.

Keywords: *public-private partnership, livestock, value-added, value-added chains, agricultural sector, sustainable development.*

Постановка проблеми. В умовах трансформації аграрного сектору України, зростання викликів продовольчої безпеки та необхідності підвищення конкурентоспроможності національного виробництва особливої уваги потребує формування ефективних ланцюгів створення доданої вартості в галузі тваринництва та її переробки. Ця галузь традиційно характеризується високою капіталомісткістю, довгими виробничими циклами, залежністю від природно-кліматичних умов та обмеженим доступом до ресурсів, що значно ускладнює її модернізацію та інтеграцію в глобальні агропродовольчі ланцюги. За таких умов держава не може одноосібно забезпечити всі потреби

ЗДОБУТКИ ЕКОНОМІКИ: ПЕРСПЕКТИВИ ТА ІННОВАЦІЇ

розвитку галузі, а приватні інвестори, зі свого боку, часто не мають належних гарантій та стимулів для реалізації довгострокових інвестиційних проєктів.

Перспективним механізмом подолання цих бар'єрів є публічно-приватне партнерство, яке забезпечує синергію ресурсів, компетенцій та інтересів держави, бізнесу та громад. Проте практика використання публічно-приватного партнерства у розвитку ланцюгів доданої вартості у тваринництві в Україні залишається фрагментарною, а інституційне, нормативно-правове та фінансове забезпечення таких проєктів – недостатньо розвиненим. Відсутність цілісного підходу до реалізації публічно-приватного партнерства, нечіткість процедур, обмежений досвід локального партнерства, а також низька поінформованість фермерів і місцевих громад про переваги цього інструменту значно стримують його потенціал.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питання формування ефективних механізмів сталого розвитку аграрного сектору, зокрема через залучення публічно-приватного партнерства, широко розглядається у сучасній науковій літературі. Вчені Гетьман А., Ігнатенко І., Корнієнко В. та ін. [1] визначили необхідність системної інституційної підтримки розвитку сільських територій. Вапінський К. [2] проаналізував ППП як інструмент розвитку аграрного сектору територіальних громад, зокрема, на основі адаптації зарубіжного досвіду до умов децентралізації в Україні. Проблеми правового забезпечення реалізації ППП у сільській місцевості розкрито у роботі Іваненка М. [3], який дослідив специфіку законодавчого регулювання таких форм співпраці. Інтердисциплінарний погляд на партнерство та взаємодію громади й держави у сферах, що передбачають значні ризики та потребу в спільній відповідальності, представлено у дослідженні Купер В. та ін. [10], що може бути адаптовано до аналізу аграрного ППП.

Окремі автори приділяють увагу питанням формування доданої вартості та її зв'язку з розвитком несільськогосподарських напрямів у сільських

ЗДОБУТКИ ЕКОНОМІКИ: ПЕРСПЕКТИВИ ТА ІННОВАЦІЇ

громадах. Богославська А. [4] обґрунтувала економічні та соціальні вигоди зростання зайнятості на основі розвитку ланцюгів доданої вартості. Ґрунтовне теоретичне осмислення концепції ланцюгів створення вартості у контексті міжнародної конкурентоспроможності подано у публікації Абдулі О. [5], водночас міжнародну типологізацію та базову методологію представлено в дослідженні Діліп К. та Раджев П. [6].

Фінансові механізми стимулювання розвитку аграрного виробництва зокрема через інвестиції й кредитування розкрито у праці Сахно А., Поліщука Н., Салькової І., Кучера А. [7], де проаналізовано чинники впливу на продуктивність сільськогосподарського сектору. В контексті тваринництва та його переробки вагомий внесок робить праця Бариловича О. [8], який висвітлив поточний стан та перспективи розвитку галузі в Україні, а також праця Рудя В. [9], що присвячена формуванню доданої вартості в умовах вертикальної інтеграції м'ясопереробної промисловості.

Незважаючи на зазначені наукові здобутки провідних дослідників у цій галузі питання залучення публічно-приватного партнерства до розвитку ланцюгів створення доданої вартості в галузі тваринництва та її переробки вимагає подальшого дослідження та розробки, що і обумовило постановку завдання та визначення мети наукового пошуку.

Метою статті є обґрунтування теоретико-методичних засад залучення публічно-приватного партнерства до розвитку ланцюгів створення доданої вартості в галузі тваринництва та її переробки в Україні та окреслення стратегічних орієнтирів формування ефективної моделі співпраці державного та приватного секторів в умовах аграрної модернізації та євроінтеграції.

Виклад основних результатів дослідження. Забезпечення ефективного функціонування ланцюгів створення доданої вартості у вітчизняному тваринництві є визначальним фактором аграрної модернізації та інтеграції в глобальні ринки. У цьому контексті ключове значення набуває

ЗДОБУТКИ ЕКОНОМІКИ: ПЕРСПЕКТИВИ ТА ІННОВАЦІЇ

формування системи стимулів, що охоплює всі етапи – від первинного виробництва до кінцевої реалізації продукції з високою доданою вартістю. Така система має бути комплексною, стратегічно орієнтованою та інтегрованою в регіональні та міжнародні ринкові механізми.

Формування системи стимулів неможливе без активного залучення бізнесу у формі публічно-приватного партнерства (далі, ППП), яке дозволяє ефективно розподіляти ризики між державою та приватним сектором, стимулюючи реалізацію великих інфраструктурних, інноваційних та експортних проєктів у тваринництві. Крім того, за умов обмежених бюджетних ресурсів та високої потреби в інвестиціях усе більшого значення набуває використання механізмів публічно-приватного партнерства, що дозволяє не лише мобілізувати приватний капітал для розвитку аграрної інфраструктури, а й забезпечити синергію між державними функціями стратегічного планування та ринковими інтересами бізнесу. Публічно-приватне партнерство є важливим інструментом інституційної підтримки структурних змін у тваринницькому секторі, його використання дає змогу акумулювати фінансові ресурси, знизити ризики, підвищити ефективність управління, сприяти інтеграції української тваринницької продукції в міжнародні ланцюги доданої вартості та закладає підґрунтя для конкурентної, стійкої і високододаткової тваринницької галузі [1].

Дослідженнями [1-3] встановлено, що сутність публічно-приватного партнерства охоплює широкий спектр взаємодії між державними інституціями та суспільством. У світовій практиці існують два основні підходи до трактування сутності ППП. Перший підхід розглядає публічно-приватне партнерство як особливу форму взаємовідносин між владою та бізнесом, що виконує роль інструмента соціально-економічного розвитку певної території - держави, регіону або органу місцевого самоврядування. В такому випадку ППП трактується стратегічно - як механізм мобілізації ресурсів для реалізації

ЗДОБУТКИ ЕКОНОМІКИ: ПЕРСПЕКТИВИ ТА ІННОВАЦІЇ

публічних інтересів. Другий підхід фокусується на ППП як на конкретних проєктах, які спільно реалізуються органами публічної влади та приватними компаніями, переважно в межах управління або модернізації об'єктів державної чи комунальної власності. Зазначене може стосуватися, зокрема, інфраструктурних об'єктів, житлово-комунального господарства, транспортної системи, сфери освіти, охорони здоров'я.

Тож, у широкому розумінні ППП - це будь-яка конструктивна та взаємовигідна форма співпраці між державою, бізнесом та суспільством у різних сферах: економіці, сфері суспільних послуг, культурі, науці. Організаційні форми такої взаємодії варіюються - від концесій та спільного управління до меценатства чи благодійної участі бізнесу в суспільних ініціативах. За визначенням Світового банку, публічно-приватне партнерство - це договірні відносини між публічним і приватним сектором щодо надання інфраструктурних послуг, що мають на меті не лише залучення додаткових інвестицій, але й забезпечення більш ефективного використання бюджетних коштів. Відомі міжнародні консалтингові компанії PricewaterhouseCoopers та CMS Cameron McKenna визначають публічно-приватне партнерство як будь-яку угоду, «структура якої передбачає спільну роботу державного та приватного секторів з метою досягнення спільної мети» [4]. В контексті Європейського Союзу термін ППП охоплює форми співпраці між органами публічної влади та приватним бізнесом, що спрямовані на забезпечення фінансування, будівництва, модернізації, управління, експлуатації інфраструктури або надання суспільно важливих послуг. Така інтерпретація відповідає розширеному розумінню ППП як системи взаємин між владою і бізнесом, в рамках якої реалізуються спільні цілі розвитку. Інакше кажучи, у західній практиці термін «публічно-приватне партнерство» вживається в усіх випадках залучення ресурсів приватного сектору для задоволення суспільних

ЗДОБУТКИ ЕКОНОМІКИ: ПЕРСПЕКТИВИ ТА ІННОВАЦІЇ

потреб, що охоплює не лише фінансову участь, а й управлінські, технологічні та інноваційні компоненти.

Публічно-приватне партнерство у сфері тваринництва є ефективним інструментом реалізації державної аграрної політики, спрямованої на модернізацію виробничих потужностей, розвиток інфраструктури переробки та забезпечення сталого розвитку сільських територій. Його сутність полягає у довгостроковому співробітництві між органами державної влади та приватним сектором, заснованому на розподілі ризиків, ресурсів і відповідальності з метою досягнення суспільно значущих результатів. В галузі тваринництва така форма співпраці дозволяє об'єднати інвестиційний потенціал приватних суб'єктів господарювання з регуляторними, адміністративними та фінансовими можливостями держави задля створення інноваційних виробничо-переробних кластерів. Зокрема, це спільне фінансування будівництва сучасних тваринницьких комплексів, підприємств із переробки продукції тваринного походження (молока, м'яса, вовни), розвиток логістичної інфраструктури, систем контролю якості та ветеринарного обслуговування. ППП також відіграє ключову роль у формуванні ланцюгів доданої вартості - від вирощування тварин до реалізації кінцевого продукту на внутрішньому та зовнішньому ринках, що сприяє зростанню конкурентоспроможності української агропродовольчої продукції, створенню нових робочих місць, розширенню експортного потенціалу та зміцненню продовольчої безпеки. Значення ППП у цій сфері також полягає в активізації місцевого самоврядування та громадських ініціатив, оскільки реалізація партнерських проєктів часто передбачає кооперацію з місцевими фермерами, об'єднаннями виробників, аграрними кооперативами, що, у свою чергу, стимулює розвиток сільських територій, знижує міграційні ризики, забезпечує стабільність і соціальну згуртованість. Таким чином, публічно-приватне партнерство в тваринництві є не лише формою інституціональної

ЗДОБУТКИ ЕКОНОМІКИ: ПЕРСПЕКТИВИ ТА ІННОВАЦІЇ

взаємодії між державою та бізнесом, а й дієвим механізмом сталого розвитку аграрного сектору, що базується на інноваціях, ефективності та соціальній відповідальності. Основною метою впровадження ППП у зазначеній сфері є ефективне поєднання ресурсів та компетенцій державного і приватного секторів задля підвищення продуктивності, якості продукції та економічної ефективності аграрного виробництва (рис. 1).

Через механізми партнерства держава стимулює модернізацію аграрної інфраструктури, зменшує інвестиційні ризики для бізнесу, а також сприяє формуванню сталих ланцюгів доданої вартості. Зокрема, ППП у тваринництві та його переробці має на меті:

- збільшення обсягів виробництва високоякісної тваринницької продукції;
- створення сучасних підприємств із глибокої переробки сировини;
- забезпечення простежуваності та стандартизації продукції;
- формування повноцінних ланцюгів доданої вартості, що охоплюють вирощування, переробку, пакування, логістику, маркетинг і збут готової продукції.

Публічно-приватне партнерство у сфері тваринництва, переробки продукції тваринного походження та формування ланцюгів доданої вартості постає ефективним інструментом реалізації соціально-економічної політики держави в аграрному секторі, його впровадження дозволяє об'єднати потенціал державного регулювання із гнучкістю, інноваційністю та інвестиційною спроможністю приватного бізнесу. Завдяки ППП створюються умови для модернізації тваринницького виробництва, запровадження сучасних технологій переробки, забезпечення продовольчої безпеки та розвитку конкурентоспроможної продукції з високою доданою вартістю.

ЗДОБУТКИ ЕКОНОМІКИ: ПЕРСПЕКТИВИ ТА ІННОВАЦІЇ

Рис. 1. Мета і значення ППП для держави, бізнесу та національної економіки

Джерело: авторська розробка

ЗДОБУТКИ ЕКОНОМІКИ: ПЕРСПЕКТИВИ ТА ІННОВАЦІЇ

Крім того, партнерство сприяє підвищенню зайнятості у сільській місцевості, зростанню експортного потенціалу та формуванню інтегрованих агропродовольчих систем. Таким чином, ППП є не лише механізмом економічного розвитку, а й засобом досягнення стратегічних цілей державної аграрної політики, зокрема у контексті сталого розвитку, децентралізації та інтеграції України до глобальних ринків.

Висновки. Ефективне функціонування ланцюгів створення доданої вартості в тваринництві неможливе без системного залучення публічно-приватного партнерства. ППП постає як стратегічний інструмент модернізації тваринницького виробництва, розвитку переробної інфраструктури, забезпечення продовольчої безпеки та посилення конкурентоспроможності української продукції на світових ринках. В умовах обмежених бюджетних ресурсів та високої потреби в інвестиціях ППП дозволяє: акумулювати кошти приватного сектору на цілі суспільного значення; знизити інституційні й фінансові ризики; забезпечити інноваційний прорив у сфері тваринництва; сприяти розвитку сільських територій та зменшенню міграційного відтоку.

Комплексна модель ППП у галузі тваринництва повинна включати: створення сучасних виробничо-переробних кластерів; розбудову логістичної та ветеринарної інфраструктури; забезпечення простежуваності та сертифікації продукції; розвиток освітніх і дорадчих ініціатив для фермерів і кооперативів.

Успішне впровадження ППП у сфері тваринництва сприятиме переходу від сировинної моделі до високотехнологічного агровиробництва з повною доданою вартістю, що інтегрується в глобальні ланцюги постачання. Залучення приватного бізнесу, аграрної науки, місцевих громад і міжнародних партнерів забезпечує багаторівневу синергію інтересів, що створює передумови для стійкого економічного зростання та досягнення стратегічних цілей державної політики сталого розвитку. Тож, публічно-приватне

ЗДОБУТКИ ЕКОНОМІКИ: ПЕРСПЕКТИВИ ТА ІННОВАЦІЇ

партнерство є не лише механізмом реалізації інвестиційних проєктів, але й важливою інституційною основою трансформації тваринницького сектору в контексті європейської інтеграції, децентралізації та технологічного оновлення.

Список використаних джерел

1. Проблеми правового забезпечення сталого розвитку сільських територій в Україні : монографія. А. П. Гетьман, І. В. Ігнатенко, В. М. Корнієнко та ін. ; за ред. А. П. Гетьмана та М. В. Шульги . Х. : Право, 2016. 360 с.
2. Вапінський К. Л. Публічно-приватне партнерство як механізм розвитку аграрного сектору територіальних громад в контексті зарубіжного досвіду : кваліфікаційна робота : спец. 281 «Публічне управління та адміністрування». Поліський нац. ун-т, каф. економічної теорії, інтелектуальної власності та публічного управління ; наук. кер. Тарасович Л. В. – Житомир, 2023. 34 с.
3. Іваненко М. М Законодавче забезпечення публічно-приватного партнерства в сільській місцевості. Південноукраїнський правничий часопис, 2020. №3. DOI <https://doi.org/10.32850/sulj.2020.3.26>
4. Богославська, А. Можливості для збільшення доданої вартості та зайнятості в несільськогосподарських секторах сільських територій. *Економіка та суспільство*, 2022. Вип. 37. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-37-2>
5. What is a PPP: Defining «Public-Private Partnership». World Bank Group. URL: <https://ppp.worldbank.org/public-private-partnership/what-ppp-defining-public-private-partnership>
6. Абдула О. Ю. Генеза й еволюція концепції ланцюгів створення вартості у контексті формування міжнародної конкурентоспроможності

підприємств. Actual problems of economics. 2024. № 6 (276).

DOI: <https://doi.org/10.32752/1993-6788-2024-1-276-60-71>

7. Dilip K., Rajeev P.V. Value Chain: A Conceptual Framework. International Journal of Engineering and Management Sciences. 2016. Vol. 7 (1), pp. 74-77.

8. Sakhno A., Polishchuk N., Salkova I., Kucher A. Impact of Credit and Investment Resources on the Productivity of Agricultural Sector. *European Journal of Sustainable Development*. 2019. № 8(2). P. 335-345. DOI: 10.14207/ejsd.2019.v8n2p335.

9. Барилович О.М. Тваринництво: стан галузі та перспективи відродження. *Вісник ПДАУ*. 2018. Вип 6 (1). С. 18-22. URL: <https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/nppdaa/6.1/18.pdf>

10. Рудь В.В. Формування доданої вартості в умовах вертикальної інтеграції підприємств м'ясопереробної галузі: Дисертація на здобуття наукового ступеня канд..екон. наук. Житомир. 2015. 220 с.15.

11. Cooper V., Fairbrother P., Elliott G., Walker M., Ch'ng H. Y. Shared responsibility and community engagement: Community narratives of bushfire risk information in Victoria, Australia, *Journal of Rural Studies*, 2020. Vol. 80, P. 259-272. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.jrurstud.2020.09.015>

12. Early C. Rewarding farmers for regenerative agriculture is 'critical for decarbonising the food sector'. Reuters. 2024. URL: <https://www.reuters.com/sustainability/land-use-biodiversity/rewarding-farmers-regenerative-agriculture-is-critical-decarbonising-food-sector-2024-06-10/>

13. Глушков О. А. Сучасний стан, виклики та перспективи розвитку тваринництва в Україні в контексті забезпечення продовольчої безпеки. *Проблеми економіки*. 2025. №1. С. 51–56. <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2025-1-51-56>

ЗДОБУТКИ ЕКОНОМІКИ: ПЕРСПЕКТИВИ ТА ІННОВАЦІЇ

14. Заходим М. Інноваційно-інвестиційний механізм забезпечення розвитку ринку продукції тваринництва. *Grail of Science*. 2023. Р. 34-42. DOI: 10.36074/grail-of-science.17.03.2023.002.

15. Волощук К.Б., Лісевич Н.А. Особливості інноваційно-інвестиційного розвитку виробництва продукції тваринництва агропромисловими підприємствами. *Науково-виробничий журнал «Інноваційна економіка»*. 2019. № 3-4 (79). С. 12-17.